

Lehdistötiedote

Luxemburg, 18. joulukuuta 2018

Tarkastajat: Valtiosta riippumattomien järjestöjen kautta toteutettavan EU-rahoituksen avoimuutta on lisättävä

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa todetaan, että valtiosta riippumattomien järjestöjen (NGO) kautta toteutettava EU:n rahoitus on kanavoitava aiempaa avoimemmalla tavalla humanitaariseen ja kehitysapuun, ympäristönsuojeluun sekä kulttuurin alalle ja muihin tarkoituksiin. Tarkastajat varoittavat, että nykyinen järjestelmä, jolla yhteisöt luokitellaan valtiosta riippumattomiksi järjestöiksi, ei ole luotettava. Euroopan komissiolla ei myöskään ole riittävän tarkkoja tietoja siitä, kuinka varat käytetään. Samanlaista epäselvyyttä ilmeni tapauksissa, joissa EU:n varoja maksetaan valtiosta riippumattomille järjestöille välillisesti Yhdistyneiden kansakuntien elinten kautta.

Valtiosta riippumattomat järjestöt auttavat Euroopan komissiota suunnittelemaan, toteuttamaan ja seuraamaan EU:n ohjelmia monilla politiikanaloilla, kuten humanitaarinen apu ja kehitysapu, ympäristö, tutkimus ja innovaatio. Vuosina 2014–2017 komissio satoi arviolta 11,3 miljardia euroa rahoitusta valtiosta riippumattomien järjestöjen käytettäväksi.

Tarkastajat tutkivat, miten komissio määrittelee yhteisöjä valtiosta riippumattomiksi järjestöiksi, miten valtiosta riippumattomat järjestöt käyttivät EU-rahoituksen ja oliko komissio julkistanut asiaa koskevat tiedot avoimesti. Tarkastuksessa keskityttiin erityisesti ulkoisten toimien alaan.

Tarkastajat totesivat, ettei komissio noudattanut riittävää avoimuutta valtiosta riippumattomien järjestöjen toteuttaman EU-rahoituksen käytön osalta. Tarkastajat toivat myös esiin, että yhteisö merkitään komission kirjanpitojärjestelmään valtiosta riippumattomaksi järjestöksi yhteisön oman ilmoituksen perusteella. Tämän menettelyn ja vähäisten tarkastusten vuoksi yhteisöjen luokittelu valtiosta riippumattomiksi järjestöiksi oli epäluotettavaa. Vaikka valtiosta riippumattomien järjestöjen johtamat hankkeet valitaan yleensä läpinäkyvällä tavalla, komission eri yksiköt eivät hallinnoi kolmansien osapuolten myöntämiä avustuksia samalla tavalla. Lisäksi joidenkin tarkastettujen YK:n elinten kohdalla valtiosta riippumattomien järjestöjen valintaprosessi ei ollut aina läpinäkyvä.

Tarkastajien mukaan valtiosta riippumattomien järjestöjen käyttämästä EU-rahoituksesta kerätyt tiedot eivät ole yhtenäisiä, eikä komissiolla ole kattavia tietoja, erityisesti kansanvälisten valtiosta riippumattomien järjestöjen verkostojen ja välillisesti hallinnoitujen hankkeiden osalta. Lisäksi kun

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot.

Erityiskertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Tiedottaja

Puh. (+352) 4398 47063

Matkapuhelin (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Lehdistöavustaja

Puh. (+352) 4398 45410

Matkapuhelin (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

hallinnointimuotona on välillinen hallinnointi, saatavilla olleiden tietojen puute estää kustannusten tarkastuksia.

“EU on maailmanlaajuisesti suurin avunantaja ja valtiosta riippumattomilla järjestöillä on usein olennainen rooli avun toimittamisessa. EU:n veronmaksajien on kuitenkin tiedettävä, että heidän rahansa maksetaan eteenpäin asianmukaisesti määritellyille järjestöille ja että komissio on siitä kokonaisuudessaan tilivelvollinen,” toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen **Annemie Turtelboom**.

Tarkastajat toteavat, että valtiosta riippumattomien järjestöjen toteuttamaa EU-rahoitusta koskevia tietoja julkaistaan useissa järjestelmissä, mutta julkistettujen tietojen määrä on vähäinen. Komissio kuitenkin raportoi yleensä tietoja humanitaarisesta avusta ja kehitysavusta kansainvälisten avoimuusstandardien mukaisesti. Kuudesta tarkastetusta hankkeesta viidessä YK:n elimet joko eivät julkaisseet ollenkaan tai julkaisivat vain osittain tietoja sopimuksista, jotka oli tehty valtiosta riippumattomien järjestöjen kanssa. Komissio ei puolestaan tarkastanut, olivatko YK:n elimet täyttäneet julkaisemista koskevan vaatimuksen.

Tarkastajat suosittavat, että Euroopan komissio

- parantaa kirjanpitojärjestelmässään olevien, valtiosta riippumattomia järjestöjä koskevien tietojen luotettavuutta
- tarkastaa, kuinka sovelletaan niihin tapauksiin sovellettavia sääntöjä ja menettelyjä, joissa kolmannet osapuolet myöntävät EU:n avustuksia valtiosta riippumattomille järjestöille
- parantaa valtiosta riippumattomien järjestöjen käyttämästä EU-rahoituksesta kerättäviä tietoja
- ottaa käyttöön yhtenäisen lähestymistavan, jota sovelletaan valtiosta riippumattomille järjestöille myönnettyjä varoja koskevien tietojen julkaisemiseen
- tarkistaa, että YK:n elimet julkaisevat täydelliset ja tarkat tiedot valtiosta riippumattomille järjestöille myönnetystä EU:n rahoituksesta.

Toimittajille tiedoksi

Vaikka termiä ”valtiosta riippumaton järjestö” käytetään laajasti, sille ei ole kansainvälisellä tasolla hyväksyttyä yleistä määritelmää. EU:ssa yhteisö määrittää valtiosta riippumattomaksi järjestöksi toisissa jäsenvaltioissa organisaation oikeudellisen muodon perusteella, toisissa jäsenvaltioissa yhteisön asema taas riippuu yhteisön toiminnan luonteesta.

Vuonna 1997 annetussa Euroopan komission tiedonannossa esitetään viisi valtiosta riippumattoman järjestön ominaispiirrettä. Valtiosta riippumattomat järjestöt ovat 1) muodollisia tai institutionaalisia vapaaehtoisjärjestöjä, 2) yleishyödyllisiä, ts. niiden tavoite on jokin muu kuin tuottaa voittoa johdolle tai jäsenilleen, 3) valtiosta ja viranomaisista riippumattomia, 4) pyyteettömästi hoidettuja ja 5) niiden toiminnan on oltava ainakin osittain yleishyödyllistä.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille, elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetyistä suosituksista pannaan täytäntöön. Suositusten korkea täytäntöönpanoaste osoittaa, että tilintarkastustuomioistuimen työstä on hyötyä EU:n kansalaisille.

Erityiskertomus nro 35/2018 “Valtiosta riippumattomien järjestöjen toteuttaman EU-rahoituksen avoimuus: lisätoimia tarvitaan” on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla (eca.europa.eu) 23:lla EU:n kielellä.